

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อกล่าวถึง ศิลปกรรมไทย เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดความรู้ ผ่านทักษะและประสบการณ์จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางความงามเฉพาะด้าน มีคุณค่าที่แสดงถึงอารยธรรมของไทย ความซาบซึ้งในสุนทรีภาพ และภูมิปัญญา ที่ชนชาติไทยได้คัดสรรและเรียนรู้ที่จะประดิษฐ์คิดค้นกรรมวิธี ขั้นตอน ที่ทำงานช่างศิลปกรรมเหล่านั้นได้รับยกย่องให้เป็นงานศิลป์แผ่นดิน โดยงานศิลป์แผ่นดินนั้นเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อ ประเพณี และยังได้รับการอุปถัมภ์จากหน่วยงานของรัฐเสมอมา งานศิลปกรรมไทยจึงยังคงถือปฏิบัติเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดเรื่อยมา

ปัจจุบันการนำต้นทุนจากมรดกทางวัฒนธรรมมาเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป งานศิลป์แผ่นดินหรืองานหัตถศิลป์ระดับสูงกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เป็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดกันในสถานประกอบการ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้คุณค่าของผลงานเหล่านั้นไม่เพียงเป็นเครื่องยืนยันความสามารถของงานช่างไทยเท่านั้น ยังเป็นเครื่องสะท้อนถึงความต้องการของตลาดแรงงานที่ยังคงมีกำลังการผลิต มีตลาดรองรับ และเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นไทยได้อีกด้วย

กลุ่มงานช่าง 5 กลุ่ม ที่มีผู้ให้ความสนใจ และเป็นกำลังหลักในการเผยแพร่ทักษะฝีมือของศิลปะไทยในปัจจุบัน อีกทั้งยังต้องการได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานรัฐ ในการที่จะสร้างเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างรัก ช่างหัตถ์ ช่างฟัสตราภรณ์

ช่างเขียน เป็นงานช่างที่มีความสำคัญต่องานช่างทุกกลุ่ม ผู้ที่มีทักษะขั้นสูงในงานช่างเขียนจะสามารถสร้างสรรค์งานประเภทอื่น ๆ ได้อย่างงดงาม ถูกต้อง และมีมาตรฐาน ช่างเขียนนั้นหมายรวมถึงผู้วาดลวดลาย ออกแบบลวดลาย เขียนสีด้วยพู่กัน

ช่างปั้น เป็นช่างที่มีส่วนสำคัญในการตกแต่งงานสถาปัตยกรรม การซ่อมแซมบูรณะอาคาร ศาสนสถานที่มีการใช้ปูนปั้นเป็นส่วนประกอบ ทั้งที่เป็นการปั้นปูนสด และปูนสำเร็จรูป ผู้ที่จะสามารถมีความชำนาญในด้านทักษะทางประติมากรรมแล้วยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของวัสดุ ส่วนประกอบ ส่วนผสม และการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานด้วย

ช่างรัก เป็นช่างที่มีความรู้ด้านการนำยารักมาใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างสรรค์งานศิลปะไทยได้แก่ งานลายรดน้ำ งานประดับมุก งานประดับกระจก เครื่องเงิน ตลอดจนการปิดทอง รักคือวัสดุสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้ผลงานสร้างสรรค์ตามประเภทต่าง ๆ นี้เกิดความงดงามขึ้นด้วยกรรมวิธีที่แตกต่างออกไปอีก งานรักจึงเป็นที่ต้องการของแวดวงศิลปะไทยอย่างมาก จึงเกิดหลักสูตรที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสนใจได้เรียนรู้ และการรับรองความสามารถ เช่น หลักสูตรเครื่องเงิน 800 ชั่วโมง โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โครงการฝึกอบรมความรู้ด้านศิลปกรรมของช่างสิบหมู่ที่เปิดสอนให้แก่บุคคลทั่วไปจำนวนจำกัด ปีละ 1 ครั้ง เป็นต้น

ช่างหัตถ์ เป็นงานหัตถศิลป์ระดับสูงที่ผู้ที่จะสามารถทำหัตถ์ได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจในขนบ และมีความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา แต่เดิมนั้นหัตถ์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงโชว์ ผู้เล่นมักมีความสัมพันธ์กับช่างผู้ทำเพื่อปรับลดขนาดของหัตถ์ให้มีความพอดีสำหรับการโชว์ในการแสดง ปัจจุบันหัตถ์เป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ความต้องการหัตถ์มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ในการประกอบพิธีไหว้ครูต่าง ๆ มีการนำหัตถ์มาประกอบพิธีด้วย เช่นนี้แล้วช่างหัตถ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในปี พ.ศ. 2561 องค์กรยูเนสโกประกาศให้ไทยเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติรายการแรกของประเทศไทย จึงเกิดการสำรวจกลุ่ม คณะ ที่ยังคงมีการจัดแสดงโชว์

เป็นการรวบรวมเครือข่ายที่ทำให้ช่างทำหัตถ์มีโอกาสในการเผยแพร่ผลงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นจากเดิมที่อาจมีการเผยแพร่เฉพาะคนรู้จักเท่านั้น

ช่างฟัสตราภรณ์ เป็นงานช่างที่เป็นส่วนประกอบหลักประการหนึ่งในการแสดงโชว์ ฟัสตราภรณ์คือเครื่องโชว์ ประกอบด้วย ชุดการแสดง และหมายรวมถึงชุดละครที่ต้องใช้ทักษะด้านการตัดเย็บและการปักด้วยวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความงาม และยังคงขนบของลวดลายบางประการไว้ อย่างไรก็ตามกลุ่มช่างปักผ้าเครื่องโชว์ ละครนี้มีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากราคาของวัสดุค่อนข้างสูง เพราะเป็นวัสดุนำเข้าจากต่างประเทศ ชุดมีอายุการใช้งานนาน ในด้านการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มช่างใหม่ ๆ เขารับการถ่ายทอดและสืบสานความรู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก หากมีการสนับสนุนด้านการแสดงโชว์ละครมากขึ้นก็ย่อมส่งผลให้กลุ่มช่างฟัสตราภรณ์มีงานมากขึ้นได้

การสร้างแรงจูงใจในการสงวนรักษาองค์ความรู้ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชนจะสามารถทำให้ชุมชนที่มีวิถีของการปักผ้าเครื่องโชว์ ละครเหล่านี้มีความเข้มแข็ง และถ่ายทอดทักษะที่สั่งสมอยู่กับตัวนั้นให้เป็นชุดองค์ความรู้ในการฝึกทักษะวิชาชีพต่อไป

งานช่างศิลป์แผ่นดิน มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ เป็นการส่งเสริมการสำนึกในคุณค่าของ ภูมิปัญญาและความพัฒนาทางด้านงานศิลปวัฒนธรรม กลุ่มช่างรุ่นใหม่ที่มีความสนใจฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ แม้ว่าไม่ได้อยู่ในระบบของสถานศึกษาก็สามารถได้รับการยกย่อง และมีเครื่องยืนยันความสามารถด้วยการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพเพื่อเป็นการรับรองความสามารถ และเพิ่มโอกาสการแข่งขันที่สามารถยกระดับสู่สากลได้ในกลุ่มประเทศที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับไทย จะมีกลุ่มงานช่างต่าง ๆ ที่ผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมออกจำหน่าย หากช่างไทยมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพสูง

ผ่านการรับรอง จะเป็นฐานให้กลุ่มงานช่างศิลป์แผ่นดินเป็นที่รับรู้และต้องการของนานาชาติ

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่ 1

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขางานศิลป์แผ่นดิน

อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 5

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
01131	เขียนตัวพระ
01132	เขียนตัวนาง
01133	เขียนตัวกาก

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 5

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นหน่วยสมรรถนะที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเขียนตัวพระ ตัวนาง และตัวกากแบบต่างๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของตัวพระ ตัวนาง และตัวกาก ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับเทพบุรุษ เทพสตรี เครื่องอาวุธประจำตัว มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพชาวบ้าน เครื่องแต่งกายตามยุคสมัย และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนได้

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 5 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. สอบผ่านการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพ ช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4 และทำงานในระดับระบัตินั้นไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ
3. มีประสบการณ์ในงานช่างเขียน แบบศิลปะไทย ไม่น้อยกว่า 2 ปี
4. ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติด้านวิชาชีพ (Professional Profile) รวมกับการสอบสัมภาษณ์ และการสอบสาธิตการปฏิบัติงานสำหรับหน่วยสมรรถนะในระดับนี้จำนวน 3 หน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิชีพนี้)

01131 เขียนตัวพระ

01132 เขียนตัวนาง

01133 เขียนตัวกาก

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปะประจำชาติเพื่อเศรษฐกิจสร างสรรค์	01	การอนุรักษ์ศิลปะประจำชาติ	011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย	01131	เขียนตัวพระ	011311	เขียนตัวพระทำนั่ง ทำหေး
				011312	เขียนตัวพระทำยืน ทำเดิน
				011313	เขียนมงกุฎและขลุ่ยตัวพระ
				011314	เขียนเทพบุตรและอาวุธ
		01132	เขียนตัวนาง	011321	เขียนตัวนางทำนั่ง
				011322	เขียนตัวนางทำยืน ทำเดิน
				011323	เขียนมงกุฎและขลุ่ยตัวนาง
				011324	เขียนเทพสตรี
		01133	เขียนตัวกนก	011331	เขียนตัวกนกชาย
				011332	เขียนตัวกนกหญิง
				011333	เขียนตัวกนกเด็ก
				011334	เขียนตัวกนกคนแก่

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01131

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนตัวพระ

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนตัวพระแบบต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของตัวพระ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับเทพบุรุษ เครื่องอาวุธประจำตัว และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนตัวพระ ได้แก่ ตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะ ตัวพระในท่ายืน ท่าเดิน ลวดลายของมงกุฎและฉากที่แสดงฐานะของตัวพระ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011311 เขียนตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะ	1.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะบนพื้นที่เขียน 1.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 1.3 เขียนตัวพระในท่ายืน ท่าเหาะ ด้วยดินสอและกระบอกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011312 เขียนตัวพระในท่ายืน ท่าเดิน	2.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวพระในท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียน 2.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะตัวพระในท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 2.3 เขียนตัวพระในท่ายืน ท่าเดิน ด้วยดินสอและกระบอกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011313 เขียนมงกุฎและชฎาตัวพระ	3.1 ระบุลักษณะของศิราภรณ์ตัวพระ คือ มงกุฎยอดชัย ชฎาเดินหนบนพื้นที่เขียน 3.2 เขียนมงกุฎยอดชัย ชฎาเดินหนบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระທเส้นหมึกด้วย พู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011314 เขียนเทพบุรุษและอาวุธ	4.1 ระบุลักษณะเทพบุรุษ คือ พระอิศวร พระอินทร์ พระวิฆเนศวร และระบุอาวุธประจำตัวของเทพบุรุษบนพื้นที่เขียน 4.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณะของเทพบุรุษบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนเทพบุรุษและอาวุธบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนดด้วยดินสอ และกระທเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของศิลปะไทยสำหรับการเขียนตัวพระ ในอิริยาบถต่าง ๆ
2. มีทักษะในการเขียนรายละเอียดใบหน้าของตัวพระ เครื่องทรง และอาวุธ

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนภาพ
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนภาพโดยใช้ดินสอ 2B และกระທเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับนาฏลักษณะต่าง ๆ ของตัวพระและชื่อเรียกเฉพาะเกี่ยวกับท่าทางในศัพท์ของนาฏลักษณะ
2. ความรู้เกี่ยวกับเทพบุรุษในงานศิลปะไทย
3. ความรู้ความเข้าใจความแตกต่างของหลักการเขียนกายวิภาคในศิลปะไทยกับศิลปะตะวันตกและกำหนดสัดส่วนตัวพระบนพื้นที่งานเขียน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนตัวพระแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ทำเหาะ ตัวพระทำยืน ทำเดิน เขียนมงกุฏและขลุ่ยตัวพระ และเขียนเทพบุรุษและอาวุธได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนและกายวิภาคอย่างศิลปะไทยที่งดงามและคงความสม่ำเสมอของลายเส้นได้เป็นอย่างดี
2. ปฏิบัติการกระหนักรเส้นหมึกด้วยพู่กันตัวพระแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ทำเหาะ ตัวพระทำยืน ทำเดิน เขียนมงกุฏและขลุ่ยตัวพระ และเขียนเทพบุรุษและอาวุธด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอ เลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุนหรืออธิบายรูปลักษณะทางนาฏลักษณะของตัวพระในงานจิตรกรรมไทย
2. ระบุนหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของตัวพระบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและแบบอย่างในการเขียนและมีทักษะที่เกี่ยวข้องของตัวพระแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ทำเหาะ ตัวพระทำยืน ทำเดิน เขียนมงกุฏและขลุ่ยตัวพระ และเขียนเทพบุรุษและอาวุธ
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติตัวพระแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนด แสดงออกถึงความเข้าใจสัดส่วนและการแบ่งพื้นที่การเขียนได้อย่างเหมาะสม รักษาความถูกต้องของแบบอย่างตัวพระที่สำคัญ และทำทางการแสดงออกทางนาฏลักษณะแบบต่าง ๆ

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาพร้อมกับแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและนาฏลักษณะของศิลปะไทยสำหรับตัวพระ
2. สามารถกำหนดสัดส่วนและร่างภาพตัวพระพร้อมอริยาบทที่กำหนด ตัวพระในทำนั่งทำเหาะ ตัวพระในทำยืน ทำเดิน มงกุฏและขลุ่ยที่แสดงฐานะของตัวพระ
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอหรือกระหนักรเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ตัวพระในงานช่างเขียนไทยนี้เป็นการเขียนมนุษย์และเทพผู้ช่วย

กายวิภาคอย่างจิตรกรรมไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากกายวิภาคของศิลปะตะวันตกการแสดงออกกิริยาในทางนาฏลักษณะของตัวพระตลอดจนแสดงออกถึงความเข้าใจในรูปร่าง รูปทรงที่มีลักษณะโค้งมนเป็นเอกลักษณ์อย่างสำคัญของการวาดเส้นในงานจิตรกรรมไทย

นาฏลักษณะ คือ ภาษาภาพที่ปรากฏในการแสดง การสื่อสารด้วยกิริยาท่าทางเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการแสดงออกทางด้านงานจิตรกรรมด้วย

ตัวพระ ทำนั่ง นั่งพับเพียบ แยกเข่าออก มือเหยียดตั้งแบมือตั้งบนเข่า มืออีกข้างจ่อแขนแบมือตั้งบนขา ลำตัวตั้งตรง

สำหรับตัวพระในงานเขียนจะมีท่าทางในการนั่งแบบต่าง ๆ มีชื่อเรียก ดังนี้

- มหาราชลีลา ทำนั่งที่ห้อยเท้าขาลง เท้าซ้ายงอพับขึ้นไปสอดไว้ใต้โคนขาขวา
- ลลิตาสนะ ทำประทับนั่งห้อยพระบาทข้างหนึ่ง มีปรากฏทั้งรูปเคารพเนื่องในศาสนา

ตัวพระ ทำเหาะ โดยมากปรากฏในรูปของเทวดา หรือนักสิทธิ์ ซึ่งมีความแก่กล้าในวิชา และจิตวิญญาณ จิตรกรรมที่แสดงท่าทางการเหาะจึงต้องอาศัยรูปร่าง ท่าทางที่แสดงถึงความเบาและเส้นพลิ้ว แตกต่างจากทำนั่ง เท้าที่มีลักษณะชี้ตรงขึ้นแยกออกจากทำนั่งในพื้นที่ราบที่เท้าจะวางราบไปกับพื้น

ตัวพระ ทำยืน ทำเดิน ตัวพระทำยืนในงานจิตรกรรมไทยโดยมากจะแสดงเป็นภาพยืนหันข้าง ใบหน้าเลี้ยว และบิดลำตัวเล็กน้อย

ตัวพระที่แสดงท่ายืนมักแสดงท่าทางประกอบด้วย ทำเดินในเมือง ทำเดินในป่าพร้อมอาวุธ ทำยืนโง่งนศร ทำยืนรบ เป็นต้น

ซึ่งการแสดงท่าทางเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงอารมณ์และเรื่องราวประกอบ

สัดส่วนของตัวพระยังคงต้องแสดงถึงความแข็งแกร่งแม้ว่าจะใช้เส้นโค้งตามหลักทางกายวิภาคของไทย

มงกุฏและขลุ่ย คือศิราภรณ์ที่แสดงถึงฐานะของตัวพระ การวาดเครื่องประดับต้องอยู่ในโครงร่างลายเส้นตั้งแต่แรกเพื่อกำหนดสัดส่วนที่สมบูรณ์ก่อนการลงรายละเอียด ลวดลายโดยมากใช้กระจึงเป็นหลัก

- มงกุฏยอดชัย คือพระมหามงกุฏเป็นเครื่องศิราภรณ์กษัตริย์ ทรงยอดแหลม
- ขลุ่ยเดินหน คือศิราภรณ์ที่มีลักษณะคล้ายพระขลุ่ยกลีบ แต่ปลายไม่มีกลีบและบิดไปทางด้านหลังเล็กน้อย ปักพระยี่ก่าข้างซ้าย เรียกว่า พระขลุ่ยเดินหน

เทพบุรุษและอาวุธ

1. พระอิศวร หรือพระศิวะ เป็นเทพสำคัญในศาสนาพราหมณ์ มีรูปร่างเป็นชายหนุ่มร่างกำยำนุ่งห่มหนังเสือเหมือนฤๅษี มีสังวาลย์เป็นลูกประคำหรือกะโหลกมนุษย์ มีงูเห่าคดล้อมพระคอ ไวพระเกศยาว ซึ่งจะม้วนเป็นม้วนมวยผม มีพระจันทร์เป็นปิ่นและแมงคางอยู่บนยอดจุฬา อาวุธของพระอิศวรคือ ตรีศูล

2. พระอินทร์ เป็นเทพที่มีบทบาทในศาสนาพุทธ แสดงภาพด้วยรูปกายที่เป็นชายหนุ่ม มีวรกายสีเขียว มี 4 กร มีอาวุธ ดังนี้
 1. วชิราวุธ คือ วชิระ (สายฟ้า)
 2. พระขรรค์ชื่อ ปรีณูชะ
 3. ศักรธนู บ่วงบาศ
 4. จักร สังข์ ตะขอ แหตข้าย
 5. พระวิฆณุกรรม เป็นเทวดานายช่างใหญ่ของพระอินทร์ ตามตำนานกล่าวว่า เป็นผู้สร้างเครื่องมือ สิ่งของต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น และเป็นแบบอย่างให้กับมนุษย์
- อาวุธของพระวิฆณุกรรมคือ จอบและลูกดิ่ง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ
- 18.2 การสอบปฏิบัติ
- 18.3 การสอบสัมภาษณ์
- 18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01132

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนตัวนาง

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนตัวนางแบบต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคของตัวนาง ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับเทพสตรี เครื่องอาวุธประจำตัว และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนตัวนาง ได้แก่ ตัวนางในท่ายืน ตัวนางในท่ายืน ท่าเดิน มีลวดลายของมงกุฎและซุภาที่แสดงฐานะของตัวนาง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011321 เขียนตัวนางท่ายืน	1.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวนางท่ายืนบนพื้นที่เขียน 1.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณ์ตัวนางท่ายืนบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 1.3 เขียนตัวนางท่ายืนบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระแทกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011322 เขียนตัวนางท่ายืน ท่าเดิน	2.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวนางในท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียน 2.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณ์ที่ตัวนางท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนด 2.3 เขียนตัวนางท่ายืน ท่าเดินบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระแทกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011323 เขียนมงกุฎและชฎาตัวนาง	3.1 ระบุลักษณะเฉพาะของศิราภรณ์ตัวนาง คือ มงกุฎยอดสั้น มงกุฎยอดพระเกี้ยวและชฎานางบนพื้นที่เขียน 3.2 เขียนมงกุฎยอดสั้น มงกุฎยอดพระเกี้ยวและชฎานางบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและ กระທเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011324 เขียนเทพสตรี	4.1 ระบุลักษณะเฉพาะเทพสตรี คือ พระอุมาเทวี พระศรีสวตี พระแม่ธรณี ระบุอาวุธประจำตัวของ เทพสตรีบนพื้นที่เขียน 4.2 ระบุความหมายของนาฏลักษณ์ของเทพสตรีบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนเทพสตรีและอาวุธบนพื้นที่เขียนตามที่กำหนดด้วยดินสอ และกระທเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะทางกายวิภาคและนาฏลักษณ์ของศิลปะไทยสำหรับการเขียนตัวนางในอิริยาบถต่าง ๆ
2. มีทักษะในการเขียนรายละเอียดใบหน้าของตัวนาง เครื่องประดับและเครื่องอาวุธในเทพสตรี

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถให้หมายเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนภาพ
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนภาพโดยใช้ดินสอ 2B และกระທเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับอากัปกริยาท่าทางต่าง ๆ ของตัวนางที่สื่อถึงความหมายในภาษาท่าทางได้
2. ความรู้ความเข้าใจลักษณะเฉพาะของหลักการเขียนกายวิภาคในศิลปะไทยของตัวนาง และความสามารถกำหนดสัดส่วนตัวนางบนพื้นที่งานเขียน
3. ความรู้เกี่ยวกับการนำตัวนางมาใช้ประกอบงานในจิตรกรรมไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนตัวนางแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวพระทำนั่ง ตัวพระทำยืน ท่าเดิน เขียนมงกุฎและขลุ่ยตัวนาง และเขียนเทพสตรีและอาวุธได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนและกายวิภาคและนาฏลักษณะอย่างศิลปะไทยทั้งตามและคงความสม่ำเสมอของลายเส้นได้เป็นอย่างดี
2. ปฏิบัติการกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันตัวนางแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวนางทำนั่ง ตัวนางทำยืน ท่าเดิน เขียนมงกุฎและขลุ่ยตัวนาง และเขียนเทพสตรีและอาวุธด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอเลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณ์ทางกายวิภาคและนาฏลักษณะของตัวนางในงานจิตรกรรมไทย
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของตัวนางบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและแบบอย่างในการเขียนและมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับตัวนางแบบต่าง ๆ ได้แก่ ตัวนางทำนั่ง ตัวพระทำยืน ท่าเดิน เขียนมงกุฎและขลุ่ยตัวนาง และเขียนเทพสตรี
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติตัวนางแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนด แสดงออกถึงความเข้าใจสัดส่วนและการแบ่งพื้นที่การเขียนได้อย่างเหมาะสม รักษาความถูกต้องของแบบอย่างที่สำคัญและท่าทางการแสดงออกต่าง ๆ

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคของศิลปะไทยสำหรับตัวกาบชาย หญิง เด็กและคนชรา ความแตกต่างของกายวิภาคระหว่างตัวกาบกับตัวพระและตัวนาง
2. สามารถกำหนดสัดส่วนและร่างภาพตัวกาบพร้อมอิริยาบถที่กำหนด
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอหรือกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ตัวกาบ คือการเขียนมนุษย์ที่มีความเป็นธรรมชาติ เป็นภาพบุคคลที่มีชีวิตอย่างสามัญ ซึ่งหลักการในการสร้างตัวกาบ คือการวาดมนุษย์ให้ออกมาแล้วเกิดความรู้สึกถึงความมีอารมณ์ร่วมกับเหตุการณ์ในฉากตอนต่าง ๆ หรือเป็นการสะท้อนมุมมองลักษณะของช่วงชีวิตที่มีต่อชีวิตของมนุษย์ทั่วไป

ตัวกาบชาย โดยมากมีกายวิภาคที่แสดงความสมจริงของรูปร่าง เช่น อ้วน ผอม สิว มีความแตกต่างกัน บ้างสวมเสื้อเพื่อแสดงฐานะของชาวบ้าน เช่น เศรษฐี หรือไม่สวมเสื้อโดยมากเป็นชาวบ้านทั่วไป สัดส่วนของใบหน้า มือ เท้า และอากัปกิริยาที่มีความแตกต่างจากตัวพระ ส่วนมากมักแสดงท่าทางการใช้ชีวิต เช่น การทำอาชีพ การละเล่นรื่นเริง การเล่นการพนัน การดื่มสุราและเสพเมถุน ซึ่งภาพกาบเหล่านี้ไม่ใช่ภาพที่แสดงความไม่สุภาพแต่เป็นส่วนเติมเต็มให้จิตรกรรมฝาผนังในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์มีชีวิตชีวขึ้น และบ้างแทรกเกร็ดทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลานั้น ๆ

ตัวกาบหญิง โดยมากแสดงกายวิภาคที่แสดงอากัปกิริยาของชาวบ้านหญิงที่มีวิถีอยู่กับการเลี้ยงลูก การปรนนิบัติสามี แม้ว่าจะมีความพยายามในการวาดภาพตัวกาบที่เป็นชาวบ้านหญิงให้มีความงดงาม อย่างไรก็ตามก็ย่อมมีความแตกต่างในรูปลักษณะของการวาดตัวนาง ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความเป็นชีวิตมนุษย์ที่มีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ในจิตรกรรมประเพณี 12 เดือน จิตรกรรมในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 พบว่ามีกรวดภาพชาวบ้านหญิงเข้าร่วมในประเพณีต่าง ๆ ทั้งในลักษณะของสาวชาววังที่มีความอ่อนช้อยงดงาม และชาวบ้านที่อยู่ชนบทที่มีความเกี่ยวข้องกับการยังชีพด้วยวิถีของการเกษตร

ตัวกาบเด็ก เดิมนั้นการวาดภาพเด็กเกิดขึ้นไม่มากนัก ภาพเด็กในงานจิตรกรรมไทยได้แก่ จิตรกรรมนิทานพุทธประวัติตอนประสูติเจ้าชายสิทธัตถะ ซึ่งการวาดภาพเด็กในลักษณะดังกล่าวยังเชื่อมโยงนาฏลักษณะอย่างตัวพระ ด้วยความอ่อนช้อยวิจิตรบรรจง สำหรับชาวบ้านที่เป็นเด็กเริ่มปรากฏในสมัยรัตนโกสินทร์ที่มักเป็นส่วนประกอบภาพแสดงถึงฉากตอนในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นวิถีของชาวบ้าน ดังนั้นชาวบ้านที่เป็นเด็กจึงเป็นตัวกาบชนิดหนึ่งที่สะท้อนหน้าที่ของชาวบ้านหญิงที่จะต้องดูแลเลี้ยงดูทารกไปจนเด็กโต อีกทั้งยังเป็นเกร็ดความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับตัวกาบที่เป็นเด็ก ได้แก่ ทรงผม การแต่งกาย และการละเล่น

ตัวกาบคนแก่ คนแก่มักมีกายวิภาคลักษณะเฉพาะ มีการแต่งเติมให้เกิดความรู้สึกทุกขเวทนาพร้อมด้วย เช่น จิตรกรรมฝาผนังนิทานพุทธประวัติ ที่เจ้าชายสิทธัตถะได้พบกับเทวทูตทั้ง 4 และคนชราคือความเสื่อมโทรมของมนุษย์ อย่างไรก็ตามในจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ ปรากฏภาพกาบของชาวบ้านที่ชราอยู่ในอิริยาบถที่แสดงความสุข ความบันเทิงตามเทศกาล

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ

18.2 การสอบปฏิบัติ

18.3 การสอบสัมภาษณ์

18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

01133
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

เขียนตัวกาก
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนตัวกากแบบต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะทางกายวิภาคของตัวกาก (ตัวชาวบ้าน) ตลอดจนสามารถถ่ายทอดอิริยาบถต่าง ๆ มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพชาวบ้าน เครื่องแต่งกายตามยุคสมัยและเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนตัวกาก ได้แก่ ตัวกากชาย ตัวกากหญิง ตัวกากเด็ก และตัวกากคนแก่

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011331 เขียนตัวกากชาย	1.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากชายและระบุเครื่องแต่งกายตัวกากชายบนพื้นที่เขียน 1.2 เขียนตัวกากชายในอิริยาบถที่กำหนดด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011332 เขียนตัวกากหญิง	2.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากหญิงระบุเครื่องแต่งกายตัวกากหญิงบนพื้นที่เขียน 2.2 เขียนตัวกากหญิงในอิริยาบถที่กำหนดด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011333 เขียนตัวกากเด็ก	3.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากเด็ก 3.2 เขียนตัวกากเด็กในอิริยาบถที่กำหนดด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011334 เขียนตัวกากคนแก่	4.1 ระบุลักษณะทางกายวิภาคแบบศิลปะไทยของตัวกากคนแก่ 4.2 เขียนตัวกากคนแก่ในอิริยาบถที่กำหนด ด้วยดินสอและกระบอกเส้นหมึกด้วยพู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับภาพ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- 1. ความเข้าใจในลักษณะของดินเหนียวทั้งที่เป็นดินเหนียวในขณะแห้ง และดินเหนียวในขณะเปียก
- 2. ความเข้าใจในคุณสมบัติของดินเหนียวที่เหมาะสมกับงานปั้น ตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรักษาเนื้อดินเหนียวให้คงสภาพพร้อมใช้

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
 - 1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในบดดินและร่อนดินเหนียว
 - 2. ความสามารถในการนวดดินเหนียว โดยใช้ดินเหนียวที่บดละเอียดจนกลายเป็นผงนวดกับน้ำสะอาดลงบนพื้นที่ปฏิบัติงานตามที่กำหนด และสามารถควบคุมคุณภาพของดินเหนียวที่นวดแล้วให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
 - 1. ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกลักษณะของดินเหนียว ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเตรียมดิน
 - 2. ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายในกระบวนการเตรียมดินเหนียวสำหรับงานปั้น

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

- (ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
 - 1. ปฏิบัติงานเตรียมดินเหนียวสำหรับงานปั้น ตามกรรมวิธีที่กำหนด คือ การบดดิน การร่อนดินและการนวดดิน
 - 2. ผลการปฏิบัติงานเตรียมดินเหนียว ดินเหนียวที่ผ่านการนวดสำเร็จเป็นดินเหนียวพร้อมใช้และจัดเก็บดินเหนียวที่ได้ด้วยการหุ้มห่อด้วยแผ่นพลาสติกหรือภาชนะที่ปิดมิดชิดเพื่อถนอมรักษาให้ดินเหนียวมีอายุการใช้งานที่นานขึ้น

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- 1. ระบุหรืออธิบายลักษณะของดินเหนียวที่มีความเหมาะสมในงานปั้น
- 2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของผงดินเหนียวที่บดละเอียดกับปริมาณน้ำสะอาดและการแก้ไขปัญหากพบข้อแตกต่างทางด้านวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

- 1. ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานเตรียมดิน ด้วยการบดดินเหนียว ร่อนดินเหนียวและการนวดดินเหนียว
- 2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเตรียมดินเพื่องานปั้น ดินเหนียวที่ผ่านการนวดและมีความเหมาะสมต่อการปั้น ไม่ร่วนหรือเหลวจนเกินไป

(ง) วิธีการประเมิน

- 1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
- 2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
- 3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

- 1. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของดินเหนียวที่ใช้สำหรับงานปั้น
- 2. สามารถดำเนินการเตรียมดินเหนียวสำหรับงานปั้นด้วยตนเองครบทุกขั้นตอน
- 3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเตรียมดินเหนียวได้อย่างเหมาะสม

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ดินเหนียว คือ ดินที่เมื่อเปียกจะมีของความเหนียวและเมื่อแห้งจะมีความแกร่งสูงกว่าดินชนิดอื่น ๆ โดยมากพบที่บริเวณลุ่มแม่น้ำ ซึ่งดินเหนียวเกิดจากการทับถมอินทรีย์วัตถุเป็นเวลานาน ดินเหนียวอูมน้ำได้จึงเหมาะกับการปลูกข้าวเนื่องจากข้าวมีความต้องการน้ำในปริมาณมากเพื่อการเติบโต

การเตรียมดินเหนียว คือ การนำดินเหนียวที่แห้งสนิทมาทำการบด ซึ่งการบดดินเหนียวจะบดก่อนดินที่แห้งสนิทแล้วเท่านั้น

โดยใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับทุบดินเหนียวก้อนใหญ่ในละเอียดลง บดดินให้มีขนาดย่อมลงมาจนกลายเป็นผง ซึ่งวัสดุรองรับการบดดินอาจใช้พื้นราบที่ปูด้วยผืนพลาสติกเพื่อให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน

การบดดินเหนียว คือ การบดจนดินเหนียวแห้งที่มีลักษณะเป็นก้อนแข็งให้กลายเป็นผงดิน และมีความละเอียดพอที่จะใช้ตะแกรงตาถี่ร่อนก่อนนำไปผสมน้ำเพื่อบดผงดินให้กลายเป็นก้อนดินเหนียวพร้อมใช้สำหรับงานปั้น

ตะแกรงที่ใช้ในการร่อนดิน ส่วนมากใช้ตะแกรงโลหะ หรือตะแกรงพลาสติกที่มีช่องขนาดเล็กเพื่อให้ได้ผงดินที่มีความละเอียด สำหรับการร่อนดินให้ตกดินที่บดแล้วใส่ตะแกรงแล้วเขย่าเบา ๆ ให้ผงดินร่อนลงในภาชนะที่เตรียมไว้ สำหรับดินที่บดแล้วและมีขนาดใหญ่เกินร่องของตะแกรงให้นำกลับไปบดละเอียดอีกครั้ง ข้อพึงระวังคือ หากพบมีเศษใบไม้หรือสิ่งอื่นที่ปะปนในเนื้อดินเหนียวให้แยกออกไม่นำไปปนกับผงดินที่พร้อมสำหรับการใช้งาน

นวดดิน ผงดินที่ได้จากการบดและการร่อนจนเป็นผงละเอียดแล้ว ให้นำมาผสมกับน้ำสะอาด สำหรับอัตราส่วนให้ใช้การกะปริมาณระหว่างผงดินและน้ำสะอาด ทดสอบความเหนียวจากการผสมและนวดกับน้ำจนเป็นเนื้อเดียวกัน ดินที่ได้จะต้องไม่เหลวเกินไป หรือแห้งเกินไป การนวดดินเหนียวที่ดีจะต้องนวดโดยใช้ผงดินที่ละเอียดแล้วค่อยเพิ่มปริมาณ โดยใช้สองมือกดเนื้อดินลงบนพื้นเรียบจนดินเหนียวนั้นสามารถจับตัวเป็นก้อน เมื่อถึงเนื้อดินจะต้องไม่ขาดจากกันในพื้นที่และไม่ร่วนจนเกินไป

การเก็บรักษาดิน ดินที่นวดแล้วสำหรับการใช้งานจะต้องทำการเก็บรักษาดินเหนียวไม่ให้แห้งแข็งและมีความชื้นเพียงพอ พร้อมใช้งานอยู่เสมอ โดยมากใช้วิธีการห่อหุ้มด้วยพลาสติก สำหรับการป้องกันการแห้งแข็งตัวของเนื้อดินสำหรับชิ้นงานปั้นที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติงานให้ใช้ผ้าชุบน้ำพองหมาดคลุมไว้ จะสามารถช่วยให้ชะลอการแห้งแข็งของดินและรักษาความชุ่มชื้นของดินเหนียวได้

หากดินเหนียวที่ใช้สำหรับงานปั้นเริ่มแห้งไม่สามารถใช้ทำงานปั้นได้ แก้ไขด้วยการปฏิบัติการเตรียมดินในขั้นตอนแรกอีกครั้ง คือการนำดินเหนียวที่แห้งสนิทมาบดให้ละเอียดเป็นผง ร่อนผงดินเพื่อร่อนนวด และนวดดินโดยใช้น้ำสะอาด ตลอดจนเก็บรักษาดินให้คงความชุ่มชื้นด้วยการห่อพลาสติกหรือภาชนะปิดมิดชิด

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การสอบปฏิบัติ

18.2 การสอบสัมภาษณ์

18.3 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ